

СОЈУЗ ЗА МЛАДИНСКА РАБОТА

Стандарди за квалитет на младинските центри

Дел 1: Дефинирање, начин на основање и работа на младинските центри

1. Дефиниција

Младински центри се сервиси за млади, основани од страна на понудувачи на младинска работа, (јавни, приватни или во партнерство) коишто обезбедуваат младинска работа и нудат простор за едукативни и други активности за млади организирани од младински организации, организации за млади и неформални групи на млади лица. Истите се формираат и работат согласно Законот за младинско учество и младински политики.

- **Млади**, лица на возраст 15 до 29 години
- **Младинска работа** - организиран и систематски процес на едукација и поддршка на автентичниот развој на младите во цел остварување на нивниот целокупен личен, социјален и општествен потенцијал и нивно активно вклучување во животот на заедницата.
- **Младински работници** - квалификувани лица кои ги поседуваат потребните компетенции за вршење младинска работа во согласност со Националното портфолио за младински работници и кои спроведуваат младинска работа во рамките на понудувачи на младинска работа или во соработка со нив.
- **Национално портфолио за младински работници** - национален документ кој нуди информации за младинската работа, сетот на компетенции на различните профили на младински работници и начините на нивното стекнување.
- **Етички кодекс за младински работници** - збир од начела по кои младинските работници треба да се водат во својата работа.
- **Понудувач на младинска работа** - правно лице (организација, институција, државен орган, единица на локална самоуправа) или сервис за млади формиран од правно лице (младински центри, клубови, канцеларии и сл.) кое обезбедува младинска работа во согласност со Националните стандарди за квалитет на младинска работа
- **Национални стандарди за квалитет во младинската работа**- национален документ, кој нуди краток приказ на: младинската работа, нејзините карактеристики, вредности, видови и типови, придобивките од младинската работа и нејзината историја; предусловите потребни за спроведување на младинската работа; критериумите и индикаторите за квалитет; системот за проценување на квалитетот на младинската работа и алатките за оценување на квалитетот на младинската работа.
- **Меѓусекторска група за младинска работа**- работна група за младинска работа формирана во рамките на Агенција за млади и спорт и составена од претставници на: Агенцијата за млади и спорт, номинирани претставници од Националната чадорна организација на понудувачи на младинска работа, и претставници на други понудувачи на младинска работа кои не се дел од Националната чадорна организација, а кои се избрани на отворен повик од страна на Агенција за млади и спорт, според

претходно дефинирани критериуми од страна на Агенцијата за млади и спорт и Националната чадорна организација, претставници на Министерство за образование и наука, Министерство за труд и социјална политика, Министерство за локална самоуправа, и претставници на Заедница на единиците на локална самоуправа на Република Северна Македонија.

Главна **целна група** за која првенствено се наменети услугите и активностите во младинските центри се млади лица на возраст од 15 до 29 години, индивидуалци или организирани во формални или неформални облици на организирање.

Во одредени активности, а во согласност со целите на активноста и потребите на главната целна група, може да бидат вклучени и помлади и/или повозрасни лица.

2. Цели

Целта на постоењето на младинските центри е да се обезбеди соодветен и безбеден простор каде ќе се спроведува системска поддршка на личниот развој на младите луѓе и нивното активно вклучување во животот во заедницата преку:

- неформално образование: обучување и подучување на млади;
- информирање, менторство, подучување и советување;
- неформално искуствено учење кое се случува во слободно време низ учество во забавни и волонтерски активности организирани за и од млади.

Младинските центри се од отворен тип и истите им се достапни за младите најмалку 40 часа, распоредени во најмалку 5 дена неделно. Во овој период младите можат да доаѓаат во Центарот, да учествуваат во програмските активности и да ги користат постојаните услуги или пак да се самоорганизираат, дружат и да ги користат достапните ресурси со поддршка на младинските работници од Центарот.

3. Начин на основање и функционирање

Во согласност со Законот за младинско учество и младински политики, младински центри треба да постојат во сите единици на локална самоуправа, а единиците на локалната самоуправа се должни да обезбедат услови за функционирање на најмалку еден младински центар на нивната територија.

Според реалната состојба и расположливите ресурси, единицата на локална самоуправа ќе основа нов или ќе го препознае и поддржи функционирањето на веќе постоечки младински центар. Онаму кадешто веќе постојат активни младински центри основани/водени од страна на здруженија, се

препорачува истите да бидат препознаени и поддржани од страна на локалната самоуправа, наместо да бидат основани нови субјекти.

Препознавањето и поддржувањето на младинскиот центар, како и основањето на нов подразбира и обезбедување минимум финансиски средства за неговото непречено функционирање, од страна на единицата на локалната самоуправа.

Нов младински центар може да биде основан на еден од следните начини:

- Како посебна јавна установа основана од страна на единиците на локална самоуправа;
- Како подружница на здружение на граѓани, со поддршка од единицата на локална самоуправа;
- Како посебен сервис за млади основан во партнерство меѓу здруженија на граѓани и единицата на локална самоуправа;
- Како посебен сервис за млади основан во партнерство меѓу здруженија на граѓани, а со поддршка од единицата на локална самоуправа;
- Како посебен сервис за млади основан во партнерство меѓу здруженија на граѓани, единицата на локална самоуправа и други заинтересирани правни лица, како на пример: Агенција за млади и спорт, Сојуз за младинска работа.

Препознавањето на постоечки младински центри може да биде изведено на еден од следните начини:

- Преку делегирање на надлежности од локалната самоуправа на здружението во чиј склоп функционира младински центар;
- Преку потпишување Меморандум за соработка помеѓу локалната самоуправа и здружението во чиј склоп функционира младински центар.

Без разлика на кој начин е основан младинскиот центар, истиот мора да добие **Quality Label/Етикета за квалитет**, од страна на **Меѓусекторска група за младинска работа** при Агенција за млади и спорт, а врз основа на усвоени **Национални стандарди за квалитет во младинската работа** и овие **Стандарди за квалитет на младинските центри**.

На територијата на локалната самоуправа можат да функционираат повеќе младински центри. Во согласност со потребите и расположливите ресурси, единиците на локалната самоуправа можат и треба да основаат и/или препознаваат и поддржуваат повеќе младински центри. Младинскиот центар може, но не мора да има посебен правен статус како правно лице.

4. Финансирање

Единиците на локална самоуправа имаат обврска финансиски да го поддржат основањето и функционирањето на младинските центри. Со цел поефикасно користење на расположливите

ресурси, се препорачува да биде земена предвид реалната состојба и да се поддржат веќе постоечки младински центри, или да се препознаат постоечките материјални и човечки ресурси при основањето нови.

Единиците за локална самоуправа треба да ги обезбедат следните **минимум услови за функционирање** на младинските центри:

- Соодветен простор, во согласност со овие стандарди и расположливите ресурси
- Режики трошоци за работа на центарот
- Минимум мебел и техничка опрема, во согласност со програмата на работа на младинскиот центар
- Минимум материјали за програмски активности, во согласност со програмата за работа на младинскиот центар
- Во првата година, најмалку едно лице кое ќе ја извршува функцијата на координатор на младинскиот центар, избрано по предлог од здруженијата активни во обезбедување на услуги на младинска работа на територијата на локалната самоуправа.
- Најдоцна една година по основањето/препознавањето на младинскиот центар, најмалку уште едно лице, кое ќе биде дел од програмскиот тим (младински работник - програмски координатор). Вработените лица треба да ги исполнуваат критериумите пропишани во **Националното портфолио на младински работници** или да се во процес на задоволување на истите.

Поддршката на младинските центри може да се обезбеди во финансиски средства и/или во постоечки ресурси (простор, мебел, опрема, материјали). Единиците на локална самоуправа и засегнатите локални здруженија на граѓани се охрабруваат дел од средствата за основање и работа да ги обезбедуваат преку соработка со бизнис заедницата, во соработка со државни установи (како ПУЈК), и преку проекти финансирани од страна на домашни и меѓународни фондации.

Заради осигурување на континуитет на понудата на младинска работа, се препорачува средствата за основање на центри, за обезбедување на простор и набавка на мебел и техничка опрема и за реализација на дел од програмските активности да се обезбедат и преку локални ресурси, а не исклучиво преку проекти финансирани од страна на странски фондации.

Агенцијата за млади и спорт се обврзува да обезбеди посебни финансиски средства што ќе се користат за поддршка на програмски активности предложени од младински центри што имаат добиено Етикета за квалитет. АМС ќе определи посебна буџетска ставка која ќе ги поддржува програмските активности на годишно ниво по претходно објавен јавен повик за младински центри.

5. Персонал на младинските центри

Младинските центри имаат административни и програмски тимови составени од квалификувани професионалци, кои спроведуваат различни, точно определени и комплементарни активности заради непречено функционирање на центарот. Овие стандарди го пропишуваат видот и бројот на

професионалците што треба да бидат вработени за младинските центри да бидат целосно екипирани и функционални. Во согласност со расположливите финансиски можности и достапни човечки ресурси, тимовите ќе бидат екипирани постепено, при што правните лица одговорни за работата на центрите ќе водат сметка да се вработуваат што е можно повеќе лица со професионално профили пропишани во овие Стандарди и во Националното портфолио за младински работници.

Административен тим:

- Дипломиран младински работник - организациски менаџер ¹
- Финансиски координатор
- Административен асистент

Административниот тим е задолжен за:

- уредување на работата на младинскиот центар
- управување со работата на младинскиот центар
- обезбедување на услови за негово непречено функционирање согласно прописите и правилата кои постојат во државата и на територијата на локалната самоуправа каде е формиран Центарот.

Програмски тим:

- Дипломиран младински работник - програмски менаџер
- Социјален работник
- Психотерапевт
- Работници со млади ²
- Млади волонтери

Програмскиот тим е задолжен за:

- спроведување на истражувања за мапирање на локалните потреби, интереси и можности на младите;
- креирање и спроведување на програми за младинска работа соодветни на мапираните локални потреби, интереси и можности кои им се достапни на младите;
- следење на спроведувањето на таквите програми, осигурување на нивниот квалитет
- проценување на успехот на програмите за младинска работа

¹ Согласно Портфолиото за младински работници - дипломиран младински работник може да биде лице кое:

- завршило VI ниво на образование т.е. високо образование: додипломски студии за младинска работа или
- завршило VI ниво на образование т.е. високо образование, додипломски студии во некоја од сродните професии, но следело обука за младинска работа во рамки на неформално учење, стручно образование или образование за возрасни.

² Согласно Портфолиото за младински работници - работник со млади може да биде лице кое завршило најмалку средно образование и :

- има знаење за работа со млади стекнато низ искуство, а валидирано низ системот за валидација на претходно стекнато знаење, или пак,
- посетувало обука за работник со млади во рамки на неформално учење, стручно образование или образование за возрасни.

Лицата кои ќе бидат вработени во младинскиот центар како младински работници, треба да ги исполнуваат критериумите во согласност со Националното портфолио за младински работници, или да се во процес на задоволување на истите. Сите професионалци од Центарот треба да работат согласно со Националните стандарди за квалитет на младинската работа.

Во случај на вработување на персонал од страна на единиците на локална самоуправа, вработените лица треба да бидат избрани по предлог од здруженијата активни во обезбедување на услуги на младинска работа во единицата на локалната самоуправа. При вработување, предност ќе им се даде на лицата што имаат соодветно ниво на образование во согласност со Националното портфолио на младински работници и работното место за кое се вработува. Доколку не постои соодветен кадар во единицата на локална самоуправа, ќе се води сметка вработеното лице да располага со што е можно повисоко ниво на образование во согласност со Националното портфолио, а да е во процес на негова соодветна доквалификација.

Единиците на локална самоуправа се должни да обезбедат надомест за плата на најмалку едно лице, кое ќе биде дел од административниот тим на младинскиот центар (согласно Портфолиото на младински работници - Дипломиран младински работник - во улога на организациски менаџер на младинскиот центар). Најдоцна една година по основањето/препознавањето на младинските центар, единиците на локалната самоуправа ќе обезбедат надомест за плата на најмалку уште едно лице, кое ќе биде дел од програмскиот тим (Младински работник - програмски координатор). Во меѓувреме, структурата ќе биде надолупнета со ангажман на вработени и волонтери од здруженијата активни во полето на младинска работа, во капацитет соодветен на расположливите можности.

Постојан месечен надомест за другите членови на тимот во иднина ќе биде обезбеден преку дополнително финансирање од страна на локалните или јавните власти, преку проекти финансирани од страна на донатори и/или активности за самоодржливост.

Дел 2: Стандарди за квалитет на младинските центри

Младинските центри работат во согласност со Законот за младинско учество и младински политики, Националните стандарди за квалитет во младинската работа и Националните стандарди за квалитет на младинските центри. Младинските центри кои ги исполнуваат пропишаните стандарди добиваат **Quality Label/Етикета за квалитет**, од страна на Меѓусекторската група за младинска работа во Агенција за млади и спорт.

Процесот за оценување на стандардите на квалитет и начинот на добивање на Етикета за квалитет е пропишан со Правилник усвоен од страна на Меѓусекторската група за младинска работа формирана при Агенција за млади и спорт. Изработен од Сојуз за младинска работа во партнерство

со Агенција за млади и спорт. (ако стои вака може на основа на ова ќе може да бараме поддржување на ваков проект)

СТАНДАРДИ ЗА КВАЛИТЕТ НА МЛАДИНСКИТЕ ЦЕНТРИ

1. Главна цел на младинскиот центар е да обезбедува системска поддршка на развојот на младите и нивно вклучување во заедницата

Услови што треба да бидат исполнети:

- 1.1. Главна цел на програмите и активностите на младинскиот центар е поддршка на личниот развој на младите и нивното активно вклучување во животот на заедницата, како и поддршка на чинителите кои работат со млади луѓе на остварување на овие цели.
- 1.2. Програмите и активностите кои се подготвуваат, спроведуваат и поддржуваат во младинскиот центар се креирани и спроведени со вклучување на различни чинители од значење за целите кои сакаат да се постигнат.
- 1.3. Програмите и активностите на младинскиот центар се комплементарни и ги надополнуваат останатите сервиси за млади, формите на младинско организирање, образовните институции и други чинители; придонесуваат кон истражување, реализација и унапредување на личните когнитивни, емоционални и социјални потенцијали на младиот човек.
- 1.4. Програмите и активностите на младинскиот центар се креирани и спроведувани во склад со возраста, специфични искуства, права и потреби на младите и користат разновидна методологија за неформално образование и информално учење што одговара на типот, целите, тематиката и целната група.
- 1.5. Програмите и активностите во центарот ги третираат младите луѓе како достоинствени, одговорни и активни чинители, фокусирајќи се на нивните потенцијали и силни страни и ги охрабруваат на ист таков начин да се однесуваат кон сите корисници на услугите во Младинскиот центар.

2. Младинскиот центар е препознаен и поддржан од локалната власт и од локалните здруженија активни во обезбедување младинска работа

Услови што треба да бидат исполнети:

- 2.1. Младинскиот центар е формално препознаен од страна на локалната самоуправа. Центарот ќе се смета за формално препознаен доколку е исполнет еден од следните услови:
 - 2.1.1. Локалната самоуправа е еден од основачите на младинскиот центар;
 - 2.1.2. Локалната самоуправа има делегирано надлежности во областа на работа со млади на младинскиот центар или на правното лице кое е негов основач;
 - 2.1.3. Локалната самоуправа има склучено меморандум за соработка со младинскиот центар или со правното лице кое е негов основач.
- 2.2. Младинскиот центар активно соработува со локалната самоуправа и локалните здруженија активни во обезбедување на младинска работа на идентификување на потребите на младите и креирање програми и активности што одговараат на нив.

3. Младинскиот центар располага со безбеден, пристапен и достапен простор што одговара на различните потреби и можности на целната група

Услови што треба да бидат исполнети:

- 3.1. Просторот на младинскиот центар е соодветен на типот на младинска работа и активностите кои се спроведуваат и располага со неопходна опрема.
- 3.2. Младинскиот центар се наоѓа во простор на локација што е безбедна за сите млади луѓе од заедницата и располага со инфраструктура, опрема и помагала кои се неопходни за да се овозможи непречено и безбедно пристапување кон истиот од страна на сите млади од локалната заедница, независно од нивните физичка и здравствена состојба.
- 3.3. Младинскиот центар нуди програми и активности што се соодветни на потребите на младите луѓе со различни физички и когнитивни способности.
- 3.4. Младинскиот центар ги поседува соодветните документи што потврдуваат исполнување на националните критериуми за задоволување на минималните санитарно – хигиенски услови на просторот и на условите за хемиско технолошка заштита на учесниците.
- 3.5. Програмите во младинскиот центар се спроведувани од страна на лица кои имаат соодветни и верификувани компетенции стекнати преку формално или неформално образование и кои се обучени и знаат како да ги применуваат потребните

хигиенско-технички заштитни мерки и средства, во согласност со законските прописи.

4. Младинскиот центар има соодветен стручен персонал

Услови што треба да бидат исполнети:

- 4.1. Во младинскиот центар работат квалификувани професионални - младински работници кои ги исполнуваат критериумите во согласност со Националното портфолио за младински работници, или се во процес на задоволување на истите.
- 4.2. Бројот и профилот на членовите на стручниот персонал во младинскиот центар одговараат на обемот на работа, големината и потребите на целната група и видот на програмите и активностите што ги спроведува центарот.
- 4.3. Членовите на персоналот на младинскиот центар спроведуваат задачи во согласност со нивното професионално портфолио, а во склад со задачите и делокругот на работа предвиден за нивната работна позиција, политиките и правилата на центарот.
- 4.4. Персоналот одговорно се однесува кон младинскиот центар и се грижи за ефективно и ефикасно ракување со достапните ресурси за остварување на целите и задачите на нивната работа, согласно на националното законодавство.

5. Младинскиот центар работи врз основа на програма на активности заснована на неформално образование, учество и вклученост

Услови што треба да бидат исполнети:

- 5.1. Младинскиот центар работи врз основа на утврдена годишна програма за која се обезбедени соодветни човечки, просторни и материјални ресурси.
- 5.2. Програмата на младинскиот центар нуди активности кои се креирани и спроведувани во склад со возраста, специфичните искуства, права и потреби на младите од локалната заедница каде функционира центарот, а со директно учество на младите луѓе.
- 5.3. Активностите на младинскиот центар користат разновидна методологија за неформално образование и информално учење што одговара на типот, целите, тематиката и целната група.

- 5.4. Активностите на младинскиот центар се отворени и инклузивни кон сите млади од локалната заедница во која е отворен центарот, независно од нивниот пол, општествен статус, политичка определба, сексуална ориентација, етничка и национална припадност, религиозни убедувања, здравствена состојба и друго.
- 5.5. Активностите на младинскиот центар активно промовираат и поддржуваат младинско учество во заедницата.

6. Младинскиот центар одговара на директно идентификувани потреби на младите луѓе од локалната заедница

Услови што треба да бидат исполнети:

- 6.1. Програмите во младинскиот центар се подготвуваат после задолжително спроведени истражувања и мапирања на интересите, потребите и предизвиците на младите од локалната заедница на чие подрачје делува центарот.
- 6.2. Истражувањата се спроведуваат од страна на креаторите на програмите и активностите во младинскиот центар или од страна на други чинители кои во соодветниот период ги истражиле потребите на младите од таа заедница.
- 6.3. Потребите на младите од локалната заедница се идентификувани низ партиципативен и инклузивен процес што е приспособен на потребите и способностите на сите млади луѓе.

7. Младинскиот центар активно ги вклучува младите луѓе, младинските организации, организациите за млади, сервисите за млади и неформалните групи на млади

Услови што треба да бидат исполнети:

- 7.1. Младите корисници на услугите на младинскиот центар се активно вклучени во креирање и реализирање на програмите и активностите на центарот преку:
 - Консултации за прашања поврзани со понудата на активности, програми и услуги во младинскиот центар како и со прашања поврзани со работата на самиот центар;
 - Заедничко одлучување и работа со возрасните во креирање и спроведување на дел од активностите на иницијатива на младинските работници или на нивна сопствена иницијатива.

- 7.2. Младинскиот центар активно соработува со формите на младинско организирање, сервисите за млади и неформалните групи на млади во локалната заедница, преку:
- Користење на нивната експертиза при креирање на програмите,
 - Обезбедување просторна и логистичка поддршка за нивните активности,
 - Спроведување на заеднички активности,
 - Заедничко делување и застапување за прашања што ги засегаат младите во локалната заедница, и на други начини.

8. Младинскиот центар го поддржува развојот на младинската работа, младинското учество и младинските политики

Услови што треба да бидат исполнети:

- 8.1. Програмите и активностите во младинскиот центар се креираат и спроведуваат имајќи ги предвид моменталните општествени случувања и достигнувања, интересите, потребите и правата на младите, но и согласно најновите сознанија за методологијата на младинската работа и за нејзиниот придонес кон поддржување на развојот на младиот човек.
- 8.2. Со своите активности, младинскиот центар овозможува зајакнување на способностите и можностите на младите да се вклучат во процесите на донесување на одлуки во самиот центар, пошироко во животот на заедницата и во креирање на локални и национални младински политики.
- 8.3. Резултатите и искуствата добиени низ програмите на младинскиот центар се користат за обогатување и развивање на младинската работа, нејзините пристапи, методи и ресурси.
- 8.4. Младинскиот центар користи процеси на самооценување како основа за учење и подобрување на квалитетот на работата.

9. Младинскиот центар има транспарентни финансиски процедури и механизми за известување до локалната самоуправа, младите и локалната заедница

Услови што треба да бидат исполнети:

- 9.1. Младинскиот центар навремено изготвува и јавно објавува финансиски и програмски извештаи за својата работа, преку средствата за јавно информирање и/или својата веб страна.
- 9.2. На барање на локалната самоуправа, органите на државната управа, сервисите за млади, формите на младинско организирање, младите и другите граѓани од локалната заедница, младинскиот центар објавува дополнителни информации за својата работа и начин на функционирање.
- 9.3. Младинскиот центар располага и менаџира со финансиските и други ресурси одговорно и врз основа на позитивните правни прописи.

10. Младинскиот центар прифаќа различности и овозможува сигурна средина за дијалог помеѓу младите

Услови што треба да бидат исполнети:

- 10.1. Програмите и начинот на работа на младинскиот центар се засноваат на принципите на демократија, човекови права и владеење на правото.
- 10.2. Младинскиот центар спроведува програми што активно промовираат почитување на различностите, учење за човековите права, меѓукултурно учење, демократско граѓанство, младинско учество и вклученост на младите независно од нивниот пол, општествен статус, политичка определба, сексуална ориентација, етничка и национална припадност, религиозни убедувања, здравствена состојба, физички и когнитивни способности и друго.
- 10.3. Програмите и активностите во младинскиот центар го стимулираат развојот на културна сензитивност и обезбедуваат сигурен простор за дискусии меѓу младите кои го помагаат развојот на однесување во кое се рефлектира почитување на универзалните човекови права.